

Trafikverkets redovisning av regeringsuppdrag om hantering av transportdispenser

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är av uppfattningen att landets kommuner även framledes bör äga möjligheten att själva fatta beslut om undantag från trafikförordningens (1998:1276) krav på mått, längd och vikt, avseende transportdispenser.
- Framtida eventuella författningsändringar bör ta utgångspunkt i nuvarande lydelse i trafikförordningen, och kompletteras med att ge möjlighet för kommuner att bemyndiga staten att överta beslut om undantag från trafikförordningens (1998:1276) krav på mått, längd och vikt, från kommunen.
- Flertalet av föreslagna effektiviseringar såsom införande av en enda webblösning för ansökningar (oavsett var transporten ska genomföras) samt utvecklandet av ett gemensamt beslutssystem, är överlag positiva och även i linje med kommande krav från EU om tillhandahållandet av en enda nationell kontaktpunkt.
- Förslaget om införande av gruppbeslut är bra och välkomnas både av sökanden och beslutsfattare. SKR tror att det kan leda till färre ansökningar vilket minskar arbetsbördan hos kommuner.
- SKR noterar förslaget om att SKR ska ta en fortsatt aktiv roll i arbetet med transportdispenser. SKR avser att ta en fortsatt aktiv roll men vill betona att SKR har en stödjande roll i relation till våra medlemmar, inte en kravställande roll.

Allmänna synpunkter

SKR finner överlag regeringsuppdraget som väl genomarbetat med eftertänksamma slutsatser gällande frågans beskaffenhet. Det lagstiftningsförfarande som pågår med EU-direktivet 96/53/EG om att medlemsländerna ska inrätta en unik nationell kontaktpunkt för ansökan och information om transportdispenser, gör att frågan om dispenser har stor relevans och behöver ses över. SKR är positiva till att det på sikt kommer

att krävas en enda nationell kontaktpunkt. Denna förändring torde göra det enklare och tydligare att ansöka om dispens.

Regeringsuppdraget presenterar två olika förslag avseende den fortsatta hanteringen av transportdispenser: 1) Trafikverket övertar helt ärendehandläggningen och beslut från kommunerna, 2) Trafikverket övertar delvis ärendehandläggningen och beslut från kommunerna. SKR förordar att kommunerna själva ska äga mandatet att avgöra huruvida de önskar att fortsätta att besluta enligt rådande ordning.

Kommuner bör själva avgöra huruvida de önskar att fortsätta att besluta om dispenser enligt gällande lagstiftning.

SKR är av uppfattningen att landets kommuner även framledes bör äga möjligheten att själva fatta beslut om undantag från trafikförordningens (1998:1276) krav på mått, längd och vikt, avseende transportdispenser.

SKR:s ställningstagande innebär att förbundet förordar alternativet där Trafikverket arbetar vidare med ett delvis övertagande, med förbehållet att kommunerna även fortsatt äger mandatet att själva avgöra om de önskar behålla beslutsfattandet i frågan. Flertalet kommuner ser det som problematiskt att överge sitt beslutsfattande och anser att de med en sådan utgång förlorar den sammantagna kontrollen över rörelserna inom kommunen.

Författningsändringar bör ta utgångspunkt i gällande lagstiftning avseende transportdispenser

Framtida eventuella författningsändringar bör ta utgångspunkt i nuvarande lydelse i trafikförordningen om uppdelning mellan kommun och stat, vad gäller vilken part som fattar beslut om dispens. Som tillägg skulle kunna tillfogas att respektive kommun, efter egen önskan, kan bemyndiga staten i form av Trafikverket att överta beslut om undantag från trafikförordningens (1998:1276) krav på mått, längd och vikt, från kommunen. Bemyndigandet bör även vara möjligt att dra tillbaka om kommunen så önskar.

I regeringsuppdragets alternativ att Trafikverket delvis övertar ärendehandläggning och beslut från kommunerna, understryks att trafikförordningen ska ändras så att ”grundläget” stipulerar att staten äger mandatet att besluta om undantag från trafikförordningens (1998:1276) krav på mått, längd och vikt, avseende transportdispenser. I 13 kap 5a § föreslås att det ska räknas upp ett antal kommuner som även fortsatt ska vara beslutsmyndighet inom kommunen istället för den statliga väghållningsmyndigheten. SKR ser bekymmer med denna skrivelse

eftersom kommuner hypotetiskt kan ändra uppfattning huruvida de vill vara beslutsmyndighet. Önskan om att ånyo påta sig beslutsmandatet skulle då kräva en ändring i trafikförordningen och inte längre vara något som kommunen kan påverka. SKR skulle istället önska att en ändring i författningen vänder på perspektivet och möjliggör för kommuner att bemyndiga staten att hantera dispenser. Föregående skulle vara till gagn för kommuners självstyrelse och också enklare möjliggöra flytt av beslutsmandatet att hantera undantag från trafikförordningens (1998:1276) krav på mått, längd och vikt, avseende transportdispenser.

Gemensam webblösning för ansökningar (oavsett var transporten ska genomföras) samt utvecklandet av ett gemensamt beslutssystem

Framtagande av en gemensam webblösning skulle vara positivt för hela ansökningsförfarandet, då det dels underlättar för sökanden samtidigt som det möjliggör för kommuner och Trafikverket att harmonisera och likrikta sina processer, med gemensamma kvalitetskrav på beslut, handläggningstider med mera. Mer därtill skulle detta förfaringssätt uppfylla EU:s kommande krav på att alla medlemsländer ska tillhandahålla en nationell kontaktpunkt där sökanden ska lämna in sin ansökan.

Liksom förslaget om utvecklande av en gemensam webblösning anser SKR att förslaget om ett gemensamt beslutssystem också är bra. Att kommuner skulle ges möjlighet att arbeta i ett system liknande nuvarande Trix, skulle möjliggöra att alla beslutsmyndigheter följer samma processflöde och därigenom harmoniserar förfarandet fram till ett utfärdat tillstånd.

Förslag om införande av gruppbeslut

SKR är av uppfattningen att förslaget om införande av gruppbeslut kan leda till en viss lindring gällande ärendehantering av dispensansökningar, då sökanden för samma färdväg inte behöver inkomma med flera ansökningar avseende olika fordon. Överlag ett gott initiativ som ger nytta för både sökanden och beslutsfattare.

Förslag om att SKR tar en fortsatt roll i arbetet med harmonisering av kommunerna handläggning

År 2023 tog SKR fram handboken ”Undantag för tunga, breda och långa transporter”. SKR avser att ta en fortsatt aktiv roll i arbetet med transportdispenser.

SKR ser positivt på att arbeta vidare med ytterligare förbättringar inom sakområdet som kan förbättra både för sökanden, beslutsfattare och branschen i stort. SKR vill dock betona att vi har en stödjande roll i relation

till våra medlemmar, inte en kravställande roll. SKR ser fram emot en fortsatt dialog med Trafikverket om hur arbetet kan utvecklas.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande